

Stručni rad

DIDAKTIČKE IGRE UZ PRIMJENU OTPADNOG MATERIJALA U 1. RAZREDU OSNOVNE ŠKOLE

Silvija Šegula, profesorica razredne nastave
Osnovna škola Juršinci, Juršinci
Slovenija

Sažetak:

Igra je dominantna aktivnost u predškolskom razdoblju djeteta. Kroz razne igre dijete doživljava zadovoljstvo i radost, tako da se dobro osjeća tijekom svog druženja s vršnjacima. Zahvaljujući izvedbi igara, dijete može usvajati nove sadržaje i u osnovnoj školi. Važno je da učitelj gradivo prezentira na zanimljiv način i da kod djece potakne interes za učenje. Didaktička igra predstavlja igru s određenim ciljem i zadaćom. Njena pravila i sadržaj odabrani su, a zatim organizirani i usmjereni tako da kod djece potiču određene aktivnosti koje pomažu u razvoju vještina i učenju. Cilj ovih igara je da učenik kroz njihovu izvedbu stekne određena znanja. Didaktičke igre dijele se na *igre uloga*, *igre s formiranim pravilima* i *konstruktorske igre*. Uz primjenu novih, svježih ideja mogu se izraditi od otpadnog materijala (papirnog materijala, drva i umjetnih materijala) koji je vrlo koristan i za daljnju uporabu. U članku je predstavljeno nekoliko didaktičkih igara koje su izrađene od otpadnog materijala.

Ključne riječi: igra, didaktička igra, igre izrađene od otpadnog materijala, igre uloga (igre mašte), igre s formiranim pravilima, konstruktorske igre

1. IGRA

Dječja igra je aktivnost koja je vrlo važna za dijete, posebno u predškolskom razdoblju. Tijekom igre dijete doživljava zadovoljstvo i radost, tako da se dobro se osjeća tijekom svog druženja s vršnjacima. U predškolskom razdoblju igra je jedna od glavnih i prevladavajućih aktivnosti. Bitno je da se cjelokupan sadržaj prezentira kroz igru. Djeca na ovaj način nesvjesno usvajaju nove sadržaje, a njihova motivacija i interes značajno se povećavaju [5]. Kroz igru dijete može učiti i u osnovnoj školi. Važno je da učitelj nastavno gradivo prezentira na zanimljiv način i da kod djece potakne interes za učenje. Djeca su tijekom igre opuštena, zabavljaju se, pažljivo slušaju, promatraju, više zapamte i imaju bolje predodžbe. Igra djetetu predstavlja stjecanje i utvrđivanje znanja na zabavan i spontan način. Kroz igru djeca lakše pamte naučene sadržaje, a pozitivan je i njihov emocionalni odnos prema igri. Ako nam se pruži mogućnost, znanje djetetu prenosimo kroz igru.

2. DIDAKTIČKA IGRA

Didaktička igra je igra s određenim ciljem i zadaćom, Njena pravila i sadržaj odabrani su, a zatim organizirani i usmjereni tako da kod djece potiču određene aktivnosti koje pomažu u razvoju vještina i učenju. Cilj ovih igara je da kroz njihovu izvedbu učenik stekne određena znanja. Djeca najčešće nisu ni svjesna ciljeva koji su uključeni u didaktičku igru [4]. Didaktičke igre su posebne igre koje se koriste u nastavi i djelomično se razlikuju od običnih dječjih igara. Kada je riječ o nastavi, didaktičke igre imaju ulogu provedbe odgoja i obrazovanja. Dakle, ciljevi su već integrirani u igru na određen način. Didaktičke igre su učinkovit način obrazovanja jer potiču pozornost i interes učenika te ih motiviraju na aktivnosti. Didaktičke igre moraju imati sve značajke igre odnosno dijete ih mora doživjeti kao igru. Kada dijete prihvati odnosno percipira izvedbu ovakve vrste igre kao igru, ona postaje didaktička.

2.1. Podjela didaktičkih igara

Didaktičke igre razvijaju individualne sposobnosti. Dijelimo ih na igre uloga, igre s formiranim pravilima i konstruktorske igre.

- *Igra uloga*

Riječ je o vrlo raširenoj igri i temeljnoj značajci igre. S obzirom na to da u sklopu ovih igara djeca mnogo govore, pogodne su za razvoj govora. Osim toga, tijekom njihove izvedbe djeca mnogo pišu, računaju, pjevaju, plešu itd.

- *Igre s formiranim pravilima*

Glavna karakteristika ovih igara su pravila kojih se moramo pridržavati, a prilagođavamo ih dobi djece. Mogu biti matematičke, jezične, stolne, pokretne te glazbene igre.

- *Konstruktorske igre*

Ovakve igre sadrže konkretan materijal koji dijete može iskoristiti za osmišljavanje i oblikovanje nečeg novog. Osim konačnog cilja, takva igra ima i krajnji proizvod

Igra je najvažnija aktivnost u razvoju djeteta jer zahvaljujući njenoj izvedbi dijete razvija sposobnosti, stječe znanja i iskustva, upoznaje pravila i zabavlja se.

Tijekom didaktičkih igara dijete razvija i jača:

- govor (slušanje drugih, učenje glasova, pripovijedanje),
- motoričke sposobnosti (ručne vještine, koordinacija, brza reakcija),
- osjetila (dodir, miris, sluh),

- misaone sposobnosti (rješavanje problema, vježbanje pamćenja, generalizacija),
- maštu (smišljanje, nove igre),
- kreativnost (stvaralaštvo),
- iskustvo i znanje,
- upoznavanje s vršnjacima,
- karakterne osobine (samostalnost, hrabrost).

Kroz izvedbu didaktičke igre učimo nešto novo, a prije same igre postavlja se cilj koji se odnosi na nove sadržaje [1].

2.2. Didaktičke igre uz primjenu otpadnog materijala

Zahvaljujući novim, svježim idejama i primjeni otpadnog materijala (papirnog materijala, drva i umjetnih materijala), možemo izraditi didaktičke igre koje su vrlo korisne za daljnju uporabu.

3. PRIMJERI DIDAKTIČKIH IGARA

Predstavit ću nekoliko didaktičkih igara koje sam primjenjivala tijekom nastave za učenike 1. razreda.

3.1. Didaktička igra: Brojevi do 20

Potrebni su nam:

- 24 čepa (od boca za mlijeko ili vodu),
- alkoholni marker (flomaster).

Ciljevi igre:

- utvrditi brojeve do 20,
- rasporediti brojeve po veličini,
- tražiti prethodnike i sljedbenike,
- odrediti veličinske odnose između brojeva,
- zbrajati i oduzimati do 20.

Primjeri igara:

1. Djeca izvlače brojeve iz vrećice i čitaju ih ili im mi kažemo koji broj trebaju pronaći.
2. Djeca izvlače brojeve iz vrećice i slažu ih po redu.
3. Djeca iz vrećice izvlače 4 broja i poredaju ih po veličini (od najvećeg prema najmanjem i obrnuto).
4. Djeca izvlače dva broja i između njih stavljaju znakove veličine.
5. Djeca izvlače jedan broj i izgovaraju ili pronalaze broj koji mu prethodi (prethodnik) i broj koji slijedi (sljedbenik).
6. Djeca mogu postaviti račune do 10 i izračunati ih.
7. Djeca mogu postaviti račune od 10 do 20 i izračunati ih.

Slika 1. Didaktička igra - Brojevi do 20 (Autorica fotografije: Silvija Šegula)

3.2. Didaktička igra: Računalo

Potrebni su nam:

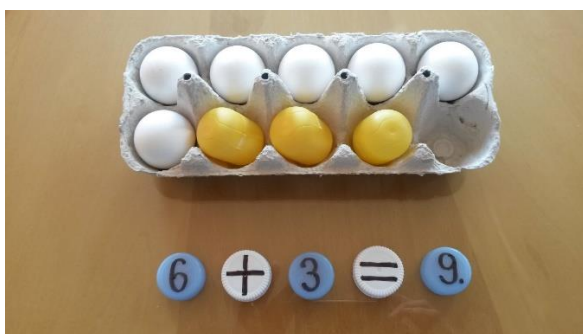
- 2 kartonske kutije za jaja,
- 20 kinder jaja (praznih) ili kuglica od stiropora, lego kocki, čepova itd.

Ciljevi igre:

- zbrajati i oduzimati do 10,
- zbrajati i oduzimati od 10 do 20,
- zbrajati i oduzimati do 20 (s prijelazom).

Upute za izvedbu igre:

Učenicima zadamo račun, a djeca ga slažu, tj. postavljaju uporabom kinder jaja (kuglica, lego kocki itd.). Zatim postave račun slaganjem čepova.

Slike 2,3 i 4. Didaktička igra - računalo (Autorica fotografije: Silvija Šegula)

3.3. Didaktička igra: Formiranje uzoraka

Potrebni su nam:

- čepovi različitih boja.

Cilj igre:

- formirati i postaviti uzorke.

Slika 5. Didaktička igra – formiranje uzoraka (Autorica fotografije: Silvija Šegula)

3.4. Didaktička igra: Slogovno čitanje (Povezivanje slogova u riječi)

Potrebni su nam:

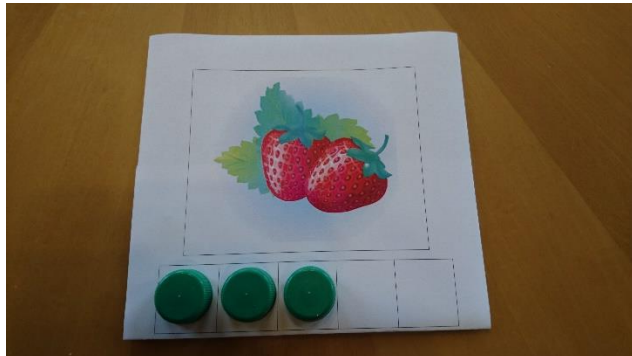
- slike raznih predmeta,
- čepovi.

Ciljevi igre:

- slogovno čitanje riječi (povezivanje slogova u riječi),
- odrediti broj slogova u riječi,
- pronaći prvi i zadnji slog u riječi.

Upute za izvedbu igre:

Djeca imenuju ono što je nacrtano, a zatim povezuju slogove u riječi. Utvrđuju koliko slogova sadrži zadana riječ. Određuju prvi i zadnji slog u riječi. Za svaki slog postavljaju po 1 čep.

Slika 6. Didaktička igra – Slogovno čitanje (Autorica fotografije: Silvija Šegula)

3.5. Didaktička igra: Slovkanje

Potrebni su nam:

- slike raznih predmeta,
- čepovi,
- alkoholni marker.

Ciljevi igre:

- slovkati riječi,
- odrediti broj glasova odnosno slova u riječi,
- pronaći prvi i zadnji glas odnosno slovo u riječi,
- napisati riječi.

Upute za izvedbu igre:

Djeca imenuju što je nacrtano, a zatim slovkaju riječ. Utvrđuju koliko glasova odnosno slova sadrži zadana riječ. Određuju prvi i zadnji glas odnosno slovo u riječi. Pronalaze odgovarajuća slova među čepovima i slože riječ. Zadatak im je olakšan uz primjenu polja ispod slike (po jedno polje za svako slovo).

Slika 7. Didaktička igra - Slovanje (Autorica fotografije: Silvija Šegula)

3.6. Didaktička igra: Abeceda

Potrebni su nam:

- 25 kinder jaja,
- olfa nož/višenamjenski nož,
- alkoholni flomaster.

Ciljevi igre:

- utvrditi slova,
- razlikovati mala i velika slova,
- utvrditi abecedu.

Izrada igre:

Najprije prepolovimo kinder jaja nožem i ponovno ih sastavimo.

Flomasterom napišemo svih 25 slova na kinder jaja. Velika slova napišemo na gornje polovice, a mala slova na donje. Dakle, na svakom kinder jajetu imamo napisano veliko i malo (isto) slovo.

Primjeri igara:

1. Djeci zadamo slovo, a oni ga potraže u kutiji.
2. Djeca izvlače slovo iz vrećice i izgovaraju naglas ono što su izvukli.
3. Djeca moraju poredati slova abecednim redom.
4. Kinder jaja se rastavljaju i zatim se traže parovi (veliko slovo A i malo slovo a itd.).

Slika 8. Didaktička igra - Abeceda (Autorica fotografije: Silvija Šegula)

3.7. Didaktička igra: Slagarnica

Potrebni su nam:

- 30 – 40 čepova (od boca za vodu ili mlijeko),
- alkoholni marker.

Ciljevi igre:

- utvrđivati slova,
- slogovno čitati riječi,
- slovati riječi,
- postavljati riječi i rečenice,
- čitati.

Izrada igre:

Alkoholnim flomasterom napišemo svih 25 slova na čepove. Za samoglasnike A, E, I, O, U koristimo više čepova, a po potrebi to učinimo i za ostala slova (nekoliko čepova za isto slovo). Zapisujemo i točkice koje su nam potrebne pri slaganju rečenica.

Primjeri igara

1. Djeca izvlače slova iz vrećice i imenuju ih.
2. Traže određeno slovo u kutiji.
3. Postavljaju određene slogove i čitaju ih.
4. Slovkaju riječi i postavljaju ih (TETA: T –E –T – A).
5. Postavljaju rečenice i pritom koriste točku kao interpunkcijski znak. Pročitaju rečenice.

Slike 9 i 10. Didaktička igra - Slagarnica (Autorica fotografije: Silvija Šegula)

4. LITERATURA

- [1.] Klemen, N. (2010) *Otroška igra*. Dostupno na: http://www.ringaraja.net/clanek/otroska-igra_733.html [Pristupljeno 11.11.2022.].
- [2.] Kovač, P. (2016). *Izdelava družabnih didaktičnih iger iz odpadnega materiala z otroki, starimi od 4 do 6 let*. Diplomsko delo. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- [3.] Marjanovič Umek, L. (2001). *Otroška igra*. V L. Marjanovič Umek in M. Zupančič (ur.), *Psihologija otroške igre: Od rojstva do vstopa v šolo* (33 – 46). Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- [4.] Pečjak, S. (2009). *Z igro razvijamo komunikacijske sposobnosti učencev*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- [5.] Praprotnik, M. (2021). *Uvajanje matematike s pomočjo gibalnih iger*. Diplomsko delo. Univerza na Primorskem: Pedagoška fakulteta.
- [6.] Slak, P. (2014). *Matematične didaktične igre iz odpadnega materiala*. Diplomsko delo. Univerza na Primorskem: Pedagoška fakulteta.
- [7.] Šetina, M. (2014). *Didaktične igre iz odpadne embalaže pri pouku na razredni stopnji osnovne šole*. Diplomsko delo. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.